

Løse hunde på Melby Overdrev

Christian Glahder og Luise Ekberg

En tur med løs hund på Melby Overdrev, Nordsjælland, i midten af marts

Indledning

En hvid mini varebil ruller ind på den store parkeringsplads i den nordøstlige del af Melby Overdrev. Ud springer fem kåde hunde. Sammen med deres kvindelige ejer passerer de løse hunde de to tydelige skilte med "hund i snor" og et kortbord der fortæller om det følsomme dyreliv på Melby Overdrev. En ældre mand kommer langsomt slentrende hen over hedearealet med sine fire store, løse labrador hunde; han går fra Asserbo ud mod stranden og hjem langs stranden mod Liseleje.

Ja, der er rigtig mange løse hunde på Melby Overdrev, op til 30 om dagen, året rundt! Det ved vi ud fra en undersøgelse, som DOF Nordsjælland har gennemført i perioden fra 1. november 2018 – 31. december 2019. Og det til trods for at der i kanten af området er mange skilte med "hund i snor", at der er udpeget en stor "hundeskov" (Liseleje Plantage) klods op af Melby Overdrev, og at Naturstyrelsen giver bøder på mindst 2.000 kr. pr. hund.

DOF Nordsjælland havde i maj 2019 en oplysende stand i den sydlige del af Melby Overdrev sammen med Naturstyrelsen og Danmarks Naturfredningsforening Halsnæs. Vi fortalte om dyrelivet, lavede ture i området og havde publiceret flere avisartikler til de lokale aviser. I den forbindelse intensiverede Naturstyrelsen sin bødeindsats for at understøtte budskabet om at passe på Melby Overdrev; en hede, der i 2018 kom på Danmarks Naturkanon som ét af 15 unikke naturområder i Danmark. Vores undersøgelse viste, at kampagnen havde en effekt i nogle måneder, men derefter øgedes antallet af løse hunde på Melby Overdrev til over "normalen"!

I artiklen beskriver vi resultaterne af vores undersøgelse og vi diskuterer, hvad der kan gøres. Men vi kan klart sige, at vi har brug for en markant anden indsats end den nuværende for helt at undgå løse hunde på Melby Overdrev.

Vores undersøgelse af hunde på Melby Overdrev

I november 2018 opfordrede DOF, på baggrund af en henvendelse fra DOF Nordsjælland, sine medlemmer til at registrere hunde på Melby Overdrev på DOFbasen under *forstyrrelser*. Baggrunden for DOF Nordsjællands henvendelse til DOF byggede på en vurdering af, at der var et meget stort antal løse hunde på Melby Overdrev, og at dette antal måske også var stigende. Hunde skal være i snor overalt på Melby Overdrev, hvilket også er skiltet mange steder i kanten af området.

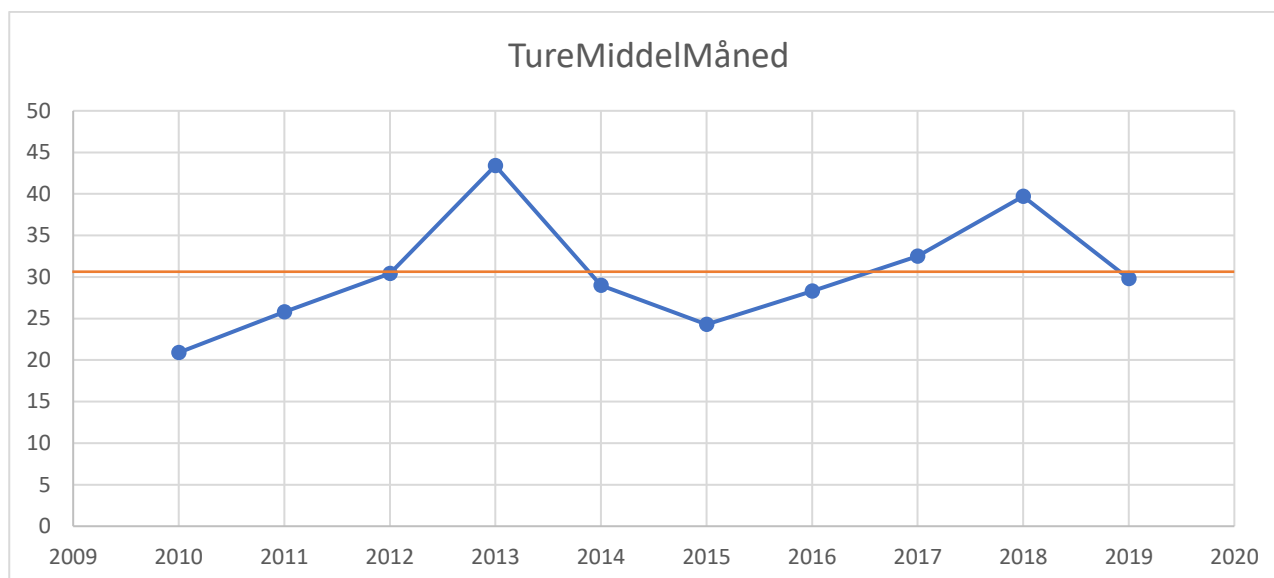
DOF Nordsjælland fik i januar 2020 et udtræk fra DOF af registreringerne af forstyrrelser på Melby Overdrev for perioden 2010 til 2020, den periode hvor der er registreret forstyrrelsesdata for området. DOF Nordsjælland har valgt at lave en vurdering af materialet, der dækker perioden 2010 til 2019, men med særlig fokus på perioden 1. november 2018 – 31. december 2019. Baggrunden for vores fokus på denne relativt korte periode er, at det er den periode, hvor DOF-medlemmer var blevet opfordret til at registrere alle hunde på Melby Overdrev, hver gang de var på fugletur i området. Vi bad medlemmerne om både at registrere antallet af hunde i snor og antallet af løse hunde. Der er meget få registreringer af løse hunde i perioden 2010 til januar 2018, mens det først er i 2019, at hunde i snor bliver registreret i DOFbasen. Registreringen af hunde i snor skyldes DOF Nordsjællands opfordring til denne registrering, da en hund i snor generelt ikke regnes som en forstyrrelse, fordi aktiviteten er lovlig på Melby Overdrev.

Den 12. maj 2019 havde Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening i Halsnæs og DOF Nordsjælland en oplysningskampagne på Melby Overdrev, artikler i flere lokalblade og Naturstyrelsen gennemførte politianmeldelser af løse hunde. Én løs hund koster 2.000 kr. i bøde med et 500 kr.'s tillæg, hvis hunden ikke har et halsbånd med skilt, der viser ejerens navn og adresse.

Da DOF Nordsjælland i efteråret 2019 erfarede, at der var relativt få registreringer af hunde på Melby Overdrev i den forløbne periode, opfordrede vi i oktober 2019 de 13 mest besøgende ornitologer på Melby Overdrev til at intensivere deres registreringer af hunde på overdrevet. Dette førte til en langt bedre dækningsgrad af registrerede hunde på overdrevet.

Hvor mange fugleture blev der gået i perioden 2010 til 2019?

Der er i hele perioden i gennemsnit gået 30,4 fugleture pr. måned. Den nedenstående fig. 1 viser at antallet af ture pr. måned varierer mellem 20,9 og 43,4 tur pr. måned, men at der ikke synes at være en systematisk udvikling i 10-års perioden. Nogle af udsvingene kan skyldes, at en sjælden art som f.eks. Hærfugl, tiltrækker mange ornitologer. Turene er så vidt muligt rensat for dobbeltture, altså hvor 2 eller flere personer har gået samme tur.

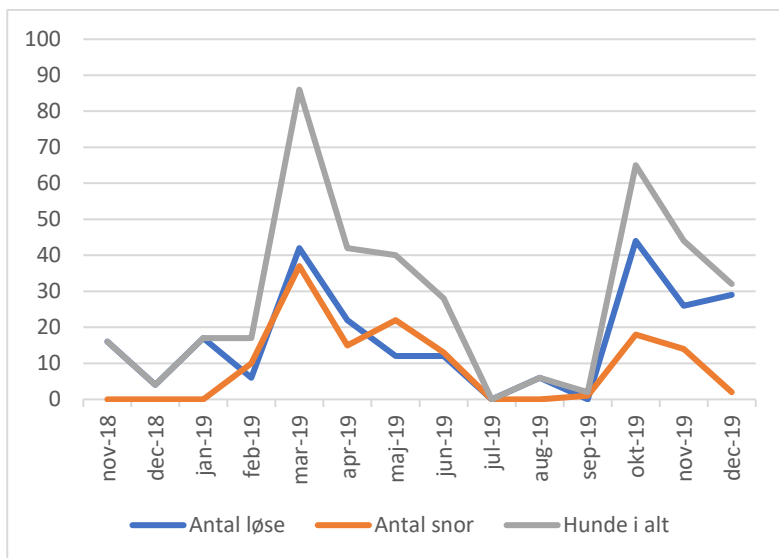
Figur 1 Antallet af fugleture der i gennemsnit er gået pr. måned i de pågældende 10 år i perioden 2010-2019. I gennemsnit i hele perioden er der gået 30,4 tur pr. måned (orange linje). De gennemsnitlige udsving ligger mellem 20,9 (2010) og 43,4 (2013). Der er ikke noget der tyder på en generel tendens til en øget eller mindsket turaktivitet i 10-års perioden.

Antal ture med hunde

Der er i perioden 1. november 2018 – 31. december 2019 i alt gået 409 fugleture og på 83 af turene (20 %) er der registreret hunde. Vi ved ikke om de ture, hvor der ikke er registreret hunde dækker over, om der reelt ikke er blevet observeret hunde, eller om hunde blot ikke er registreret. Løse hunde er registreret på 52 ture (13 %), mens hunde i snor er registreret på 31 ture (8 %). Der er bemærkelsesværdigt flere ture med løse hunde end med hunde i snor.

Antal løse hunde

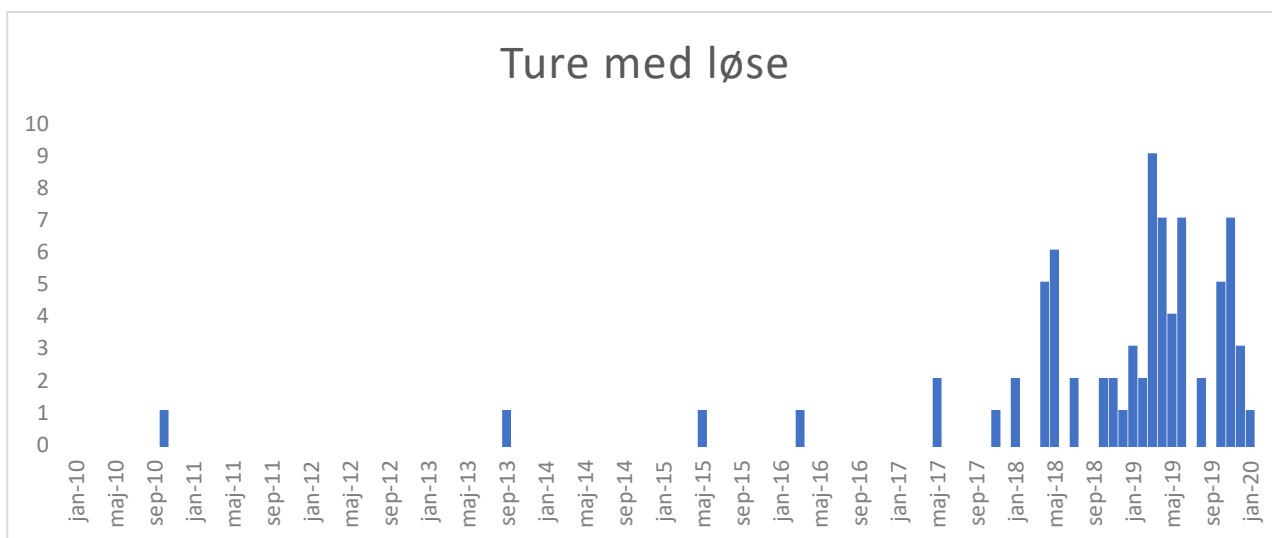
I perioden 1. november 2018 – 31. december 2019 er der registreret 236 løse hunde på 52 ture, hvilket giver **4,5 løs hund pr. tur**. Der kan både være tale om en til to personer med én løs hund eller en enkelt person med op til 5 løse hunde. Flere gange er der registreret f.eks. én løs hund og én hund i snor.

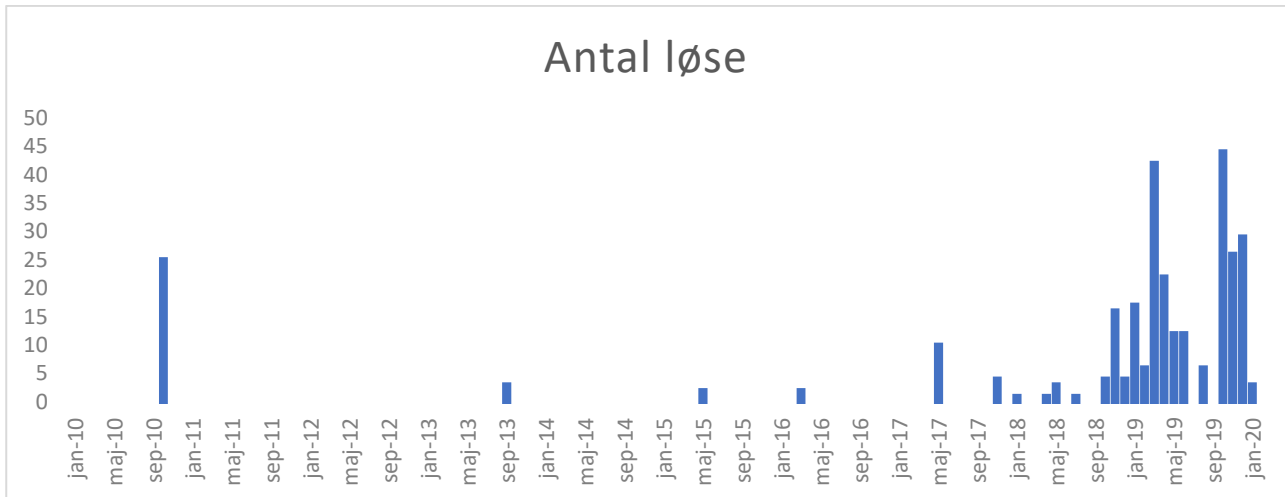
Figur 2 Fordelingen af antal hunde på Melby Overdrev der enten er løse eller i snor. Desuden er det samlede antal hunde vist. Antallet af hunde er registreret i perioden 1. november 2018 – 31. december 2019.

I perioden efter kampagnen den 12. maj (perioden 1. maj – 31. december 2019) er der registreret 129 løse hunde på i alt 28 ture hvilket giver **4,6 løs hund pr. tur**. Dvs. at kampagnen i maj med oplysning og politianmeldelser ikke i gennemsnit over den følgende 8 måneders periode har formået at nedbringe antallet af løse hunde.

I 10 års perioden 2010-2019 er der kun registreret 8 ture med løse hunde, jf. Fig. 3. På disse ture er der i alt registreret 46 løse hunde (Fig. 4). De mange løse hunde (25) på en enkelt dag i oktober 2010 antyder, at problemet med løse hunde ikke er et nyt problem.

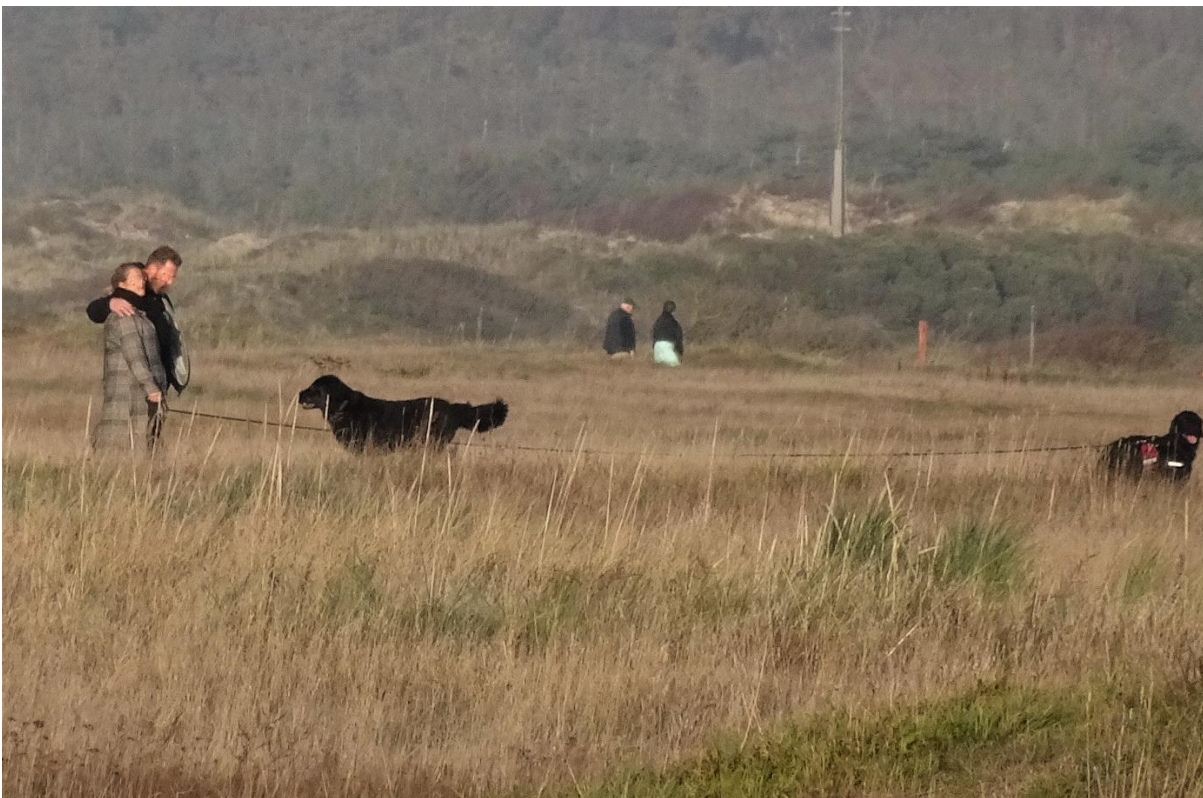
Figur 3 Antallet af ture i perioden 2010-2019 hvor der er registreret løse hunde på Melby Overdrev. Der er kun registreret 7 ture med løse hunde før 2018.

Figur 4 Antallet af løse hunde der er registreret i perioden 2010-2019 på Melby Overdrev. Før 2018 er der registreret 46 løse hunde på i alt 7 ture, heraf 25 på en enkelt tur i oktober 2010.

Antal hunde i snor

I perioden 1. november 2018 – 31. december 2019 er der registreret 132 hunde i snor på 31 ture, hvilket giver **4,3 hund i snor pr. tur** (Fig. 2). Det er altså omtrent samme antal hunde, der er løse, som der er i snor. Der er nogle ornitologer der noterer, at hundene i snor var i en såkaldt langline, hvorfor de syntes, at hundene skulle betragtes som løse. Det kan der være gode argumenter for, selv om en hund i langline altid kan trækkes ind i tilfælde af, at den angriber en hare, et rådyr eller lignende; der er derfor her regnet med, at sådanne hunde var i snor.

En tur med en løs hund og en i snor på Melby Overdrev, Nordsjælland, i oktober

I perioden 1. maj – 31. december 2019 er der registreret 70 hunde i snor på i alt 18 ture, hvilket giver **3,9 hund i snor pr. tur**, hvor der er registreret hunde i snor. Der er således ikke konstateret flere hunde i snor i 8 måneders perioden efter kampagnen i maj 2019.

Effekten af kampagnen i maj 2019

Selv om der ikke kan ses en langtidseffekt af kampagnen i maj 2019 i den efterfølgende 8 måneders periode, kan der alligevel ses en nedgang i antallet af løse hunde i perioden maj – september 2019. Her er antallet **2,3 løs hund pr. tur** eller omtrent en halvering i forhold til den samlede periode. Antallet af hunde i snor i samme periode er **3,6 hund i snor pr. tur**, hvilket er sammenligneligt med det gennemsnitlige antal for hele perioden. Man kunne have forventet et større antal hunde i snor på baggrund af det færre antal løse hunde, men det er altså ikke tilfældet.

Intensiv registrering fra oktober til december 2019

I den sidste periode af året, hvor registreringen af hunde på Melby overdrev intensiveres, øges antallet af **løse hunde pr. tur til 6,6**, hvilket er en markant stigning i forhold til hele årets antal. I samme periode er antallet af hunde i snor omtrent uændret på **4,3 hund i snor pr. tur**.

Hvad er problemet med de løse hunde?

Der er gode grunde til at hunde skal være i snor i vores naturområder: Hunden er nært beslægtet med ulven, den har en formidabel lugtesans, hørelsen er bedre end menneskets, og den er et rovdyr. Og så er der over ½ million hunde i Danmark (Danmarks Statistik 2000), måske tæt på 1 million i dag. En løs hund kan afsøge et stort område og dermed forårsage meget forstyrrelse. Desuden kan den skambide f.eks. rådyr og harer. Undersøgelser af forstyrrelser af ynglende fugle viste reducerede bestande af stor – og hvidbrystet præstekrave samt dværgterne pga. løse hunde og en undersøgelse af ynglefuglene i et engelsk delta viste, at løse hunde forstyrrede ynglefuglene 3 gange så meget som hunde i snor (Melftofte 2015).

Set fra et biodiversitetsmæssigt perspektiv er Melby Overdrev et område, der fortjener den bedst mulige beskyttelse som et unikt habitat for fugle, sommerfugle og krybdyr. Af særlige arter for dette hedeområde kan nævnes ynglefugle som Natravn, Sortstrubet Bynkefugl, Hedelærke, Vendehals, Rødrygget Tornskade, samt Lærkefalk og Markpiber (de to sidstnævnte er tidligere ynglefugle). De fleste arter yngler på jorden eller tæt på jorden. Af sommerfugle kan nævnes Gråbåndet – og Spættet Bredpande, Markperlemorsommerfugl, flere arter af blåfugle og Grøn Busksommerfugl. Og så er der relativt mange Hugorme på overdrevet. I eftersommeren søger flokke af Småspover og Hjejler føde på heden og om vinteren er der flokke af Bjergirisk, Grå- og Hvidsiken, Snespurv og Bjerglærke, samt Stor Tornskade.

Som helt tæt nabo umiddelbart vest for Melby Overdrev ligger Liseleje Plantage, der er udpeget til hundeskov. Det er svært at forstå, at denne hundeskov, der er mere end halv så stor som Melby Overdrev, ikke formår at tilfredsstille de lokale hundeejeres behov for at have hunden løs, sådan at Melby Overdrev kan henligge uforstyrret for løse hunde. Snakke med hundeejere på Melby Overdrev giver mange forskellige forklaringer på hvorfor hundeskoven ikke er tiltrækkende, f.eks. at hundene forsvinder i rævehuler, og at der er mange store og aggressive hunde. Naturstyrelsen har udpeget over 200 hundeskove i Danmark, og Nordsjælland har en meget stor andel af disse. Spørgsmålet er, om de tjener deres formål om at tilfredsstille hundeejernes ønske om, at hunden kan løbe løs og samtidig friholde den øvrige natur for løse hunde. Alle hundeskove burde være hegnede ind, så det helt klart fremgår hvor grænsen går. Liseleje Plantage er ikke indhegnet, hvilket tydeligt kan ses på Melby Overdrev.

Vores registreringer af hunde på Melby Overdrev over godt et år fra 1. november 2018 til 31. december 2019 har vist, at der pr. fugletur gået af medlemmer af DOF i gennemsnit blev registreret over 4 løse hunde pr. tur. De relativt mange skilte som Naturstyrelsen har opsat, der dels fortæller, at hunden skal i snor, dels fortæller om områdets unikke karakter, viser at skiltene ikke har den ønskede effekt. Vores undersøgelse har også vist, at der er mindst lige så mange løse hunde på Melby Overdrev, som der er hunde i snor. Dette er på linje med resultaterne af en undersøgelse fra 2013-2014 af hunde på strande og i skove (Meltofte 2015); i skovene var over en tredjedel af hundene løse og på stranden om sommeren var knap to tredjedele af hundene løse. Begge steder skal hunden være i snor!

Hvad kan der gøres?

Øget information Med flere informationskampagner, artikler i de lokale aviser og tilbud om guidede ture kunne man øge forståelsen for områdets unikke natur og dermed undgå løse hunde. Vores egen kampagne gav kun et kortvarigt resultat og skyldes måske især politianmeldelserne og omtalen af bødestørelserne. Undersøgelsen af hunde på strande og i skove konkluderede, at informationskampagner ofte er nytteløse, fordi hundeejerne kender reglerne, men de retter sig ikke efter dem (Meltofte 2015).

Forbyde hunde Trods en stor hundeskov som nabo, tidligere kampagner med bøder og retssager mod hundeejere, øgning af skiltning med "hund i snor" og informationskampagner, er der stadig mange løse hunde på området. Det ville derfor været rimeligt helt at forbyde hunde på Melby Overdrev i betragtning af områdets unikke karakter. Naturstyrelsen kunne vælge at informere om, at man vil lukke området om et år med mindre hundeejerne til fulde levede op til gældende bestemmelser om, at hunden skal være i snor. Sidstnævnte trussel giver kun mening, hvis området overvåges systematisk i et sådant forsøgsår. Også et forbud mod hunde vil kræve jævnligt opsyn og politianmeldelse af overtrædelserne. I bl.a. USA og New Zealand er hunde forbudt i områder med et truet dyreliv, og der bliver skiltet med bødestørelser (Meltofte 2015).

Øget overvågning Hvis det forsat skal være tilladt at have hunden i snor på Melby Overdrev, er det helt nødvendigt, at Naturstyrelsen øger overvågningen af området og politianmelder overtrædelserne. Øget overvågning kræver øgede ressourcer, og politianmeldelser kan være vanskelige, hvis hundeejeren ikke vil oplyse navn og adresse. Hunde skal bære et tegn med ejerens navn og adresse, og nogle hunde har disse oplysninger i en chip under huden. Hvis Naturstyrelsens folk elektronisk kunne aflæse denne chip samtidig med, at de har taget et foto af ejeren med løs hund, ville dette lette arbejdet betydeligt. Pengene til Naturstyrelsens øgede overvågning kunne komme fra en hundeskatt som den kendes fra tidligere. En anden mulighed er, at de bøder, som udskrives som følge af Naturstyrelsens anmeldelser, kunne gå tilbage til enhedens lokale økonomi, hvilket kunne animere til øget kontrol.

Indhegning af hundeskove For at undgå diskussioner om hvor Liseleje Plantage stopper, og Melby Overdrev begynder, er det vigtigt at indhegne hundeskoven. Derved er der også få indgange til området sådan, at skiltningen bliver entydig. Der er allerede mange hundeskove i Danmark, der er indhegnede.

Socialt pres fra naturbrugere Hvis hundeejere med løse hunde gentagne gange på en tur oplever henvendelser fra naturbrugere, f.eks. ornitologer, eller hundeejere med hunden i snor om, at hunden skal være i snor, vil det opleves som et pres og en udskamning. Det kræver af naturbrugeren, at man er i humør til en henvendelse, der af og til kan give ubehagelige oplevelser, heldigvis som regel kun verbalt, men i sjældne tilfælde forsøg på fysiske overgreb. Man behøver ikke at henvende sig hver gang, men jo flere der

henvender sig hver anden gang desto bedre. Vi har alle et ansvar for at få en righoldig natur. Problemet her er bl.a. også, at man ikke som Naturstyrelsens folk eller Politiet har en naturlig autoritet, som kan føre til anmeldelse og bøde.

Naturpoliti Det er ikke kun på Melby Overdrev, der er et problem med løse hunde, det gælder også løse hunde i mange vigtige naturområder og strandene i hele Danmark i sommerperioden. Det er et tiltagende problem, der ikke adresseres i tilstrækkeligt omfang. Med en biodiversitet, der i Danmark er under stærkt pres, vil et øget fokus på håndhævelse af bestemmelserne for løse hunde i naturen være et skridt i den rigtige retning. Man kunne derfor forestille sig, at der blev ansat et stort antal Naturpolitibetjente til at sørge for at reglerne i naturen blev overholdt. Midlerne kunne bl.a. komme fra en hundeskat på f.eks. 1.000 kr. pr. hund. Hvis vi antager, at der er 1 million hunde i Danmark vil det maksimalt betyde 1 milliard kr. til måske 3.000 fuldtidsansættelser eller 30 ansatte Naturpolitibetjente pr. kommune.

Hunde skal være i snor fra 1. april. Gilbjerg Hoved 23. april 2019.

Referencer

Meltofte, H. 2015: Bestemmelserne om at holde hunde i snor på strande og i skove efterleves kun i begrænset omfang. - Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 109: 144-147.

Faktaboks

Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse 1), Retsinformation

Kapitel 4, Offentlighedens adgang til naturen:

Strande

§ 22. I perioden 1. april-30. september skal hunde føres i snor. Hunde skal altid føres i snor, hvor der er græssende husdyr.

Skove

§ 23. Hunde skal føres i snor.

Udyrkede arealer

§ 24. Hunde skal føres i snor.

Klitfredede arealer

§ 25. Hunde skal føres i snor. Den adgang til at medtage løse hunde, der følger af § 22, stk. 1, gælder også for den ubevoksede, klitfredede strandbred.